واکنش

تظاهرات میلیونی یمنی‌ها در حمایت از انصارالله

ده‌ها هزار نفر از مردم صعده روز دوشنبه طبق فراخوان قبلی به خیابان‌ها آمدند و اقدام دولت امریکا در تروریستی نامیدن جنبش انصارالله و تعدادی از رهبران این جنبش را محکوم کردند. همزمان در دیگر شهرهای این کشور نیز صدها هزار نفر در محکومیت جنگ و جنایات سعودی به خیابان‌ها آمدند.

به گزارش شبکه المسیره، تجمع کنندگان در صعده در حالی که پلاکاردها و پارچه‌نوشته‌هایی در محکومیت اقدام دولت امریکا و علیه ائتلاف سعودی در دست داشتند، جنبش انصارالله را یک گروه مبارز ملی یمن خطاب کردند. اهالی صعده همچنین در بیانیه‌ای جنگ یمن را در وهله اول تجاوز امریکایی به این کشور توصیف و اعلام کردند که اولین و مهم‌ترین حامی نظامی و سیاسی ائتلاف سعودی، دولت امریکاست و این کشور مسئول نسل کشی مردم یمن است. در این بیانیه ضمن تأکید بر اینکه تروریستی خواندن انصارالله نشانه شکست امریکا در یمن است، آمده: «اگر اقداماتی که متجاوزان سعودی و امریکایی انجام می‌دهند، تروریستی و جنایتکارانه نیست، پس معنی جنایت و تروریسم چیست؟ القاعده و داعش تحت حمایت کشورهای متجاوز در یمن می‌جنگند.» تجمع کنندگان همچنین اعلام کردند که دوره استیلای خارجی بر یمن گذشته و کشورهای متجاوز باید از بازگشت سلطه خود بر یمن ناامید شوند. علاوه بر شهر صعده در ۱۵ استان مختلف یمن تجمعات مشابه در حمایت از جنبش انصارالله صورت گرفت. شهروندان یمنی حاضر در این راهپیمایی‌ها با سر دادن شعارهایی در راستای آزادی، سیاست‌های امریکا در منطقه را محکوم کرده و خواستار تحریم کالاهای تولید امریکا و رژیم صهیونیستی شدند. شهروندان یمنی همچنین جنایت‌های سعودی ـ امریکایی علیه یمن طی شش سال گذشته را محکوم کردند. شرکت کنندگان در این راهپیمایی‌ها خاطرنشان کردند: «به همه اشرار می گوییم ما تسلیم تصمیمات آنها نخواهیم شد و هیچ تصمیمی ما را به زانو در نخواهد آورد؛ امریکا تروریسم و متجاوز است. دلیل این جنگ چیست؛ امریکا مادر تروریسم است.». علاوه بر یمن، قرار بود دیروز در ۱۷ کشور دیگر نیز تظاهراتی در حمایت از جنبش انصارالله و ملت مظلوم یمن برگزار شود. از سوی دیگر، ۲۲ گروه امدادی مستقر در یمن از جو بایدن، رئیس جمهور امریکا خواستند تا انصارالله را از فهرست تروریستی خارج کند زیرا این امر می‌تواند جان میلیون‌ها انسان را در معرض خطر قرار دهد. به گزارش خبرگزاری فرانسه، همچنین بیش از ۳۰۰ سازمان بین‌المللی در بیانیه‌ای خواستار مداخله فوری جامعه جهانی برای پایان جنگ ائتلاف سعودی علیه یمن شدند.

دورنما

احتمال شکست حزب نتانیاهو در انتخابات سوم فروردین

نتیجه یک نظرسنجی حاکی از این است که نه تنها حزب نخست‌وزیر رژیم صهیونیستی در انتخابات پیش رو نمی تواند اکثریت را کسب کند بلکه احتمال شکست حزب وی نیز وجود دارد.

تنش‌ها در دولت رژیم صهیونیستی کار را به جایی کشاند تا روز ۲۳ مارس ۲۰۲۱ (سوم فروردین ۱۴۰۰)، چهارمین انتخابات سراسری در فلسطین اشغالی طی دو سال گذشته برگزار شود. پیش‌تر زمزمه‌هایی درباره افزایش آرای حزب لیکود به ریاست بنیامین نتانیاهو در انتخابات مطرح شده بود. اما تازه‌ترین نظرسنجی شبکه ۱۳ تلویزیون رژیم صهیونیستی حاکی از این است که احزاب ضد نتانیاهو می‌توانند بدون حضور حزب لیکود، به اکثریت پارلمان رژیم صهیونیستی (کنست) و تعداد کرسی‌های لازم برای تشکیل ائتلاف کابینه برسند. بر این اساس، حزب یش عتید به ریاست یائیر لاپید ۱۸ کرسی، حزب امید جدید که ریاست آن را گیدئون سعر هم‌حزبی پیشین نتانیاهو بر عهده دارد ۱۴ کرسی، حزب یامینا به ریاست نفتالی بنت ۱۰ کرسی و دو حزب یهودی افراطی می‌توانند در مجموع ۱۳ کرسی را در اختیار بگیرند. نکته دیگری که دارای اهمیت در این نظرسنجی است اینکه حزب لیست مشترک اعراب نیز می‌تواند در انتخابات جدید ۱۰ کرسی کسب کند. حزب اسرائیل بیتّنا به ریاست آویگدور لیبرمن هم همان شش کرسی را در اختیار خواهد داشت. در صورتی که تمام احزاب ضد نتانیاهو برای مشارکت در انتخابات ائتلاف کنند و یک رهبر مشترک را به عنوان گزینه نخست‌وزیری معرفی کنند، این پیروزی محقق خواهد شد.

حزب بنی گانتس، وزیر جنگ رژیم صهیونیستی هم وضعیت چندان مطلوبی ندارد و در این نظرسنجی با سقوط یازده پله‌ای، فقط چهار کرسی کنست را به دست آورده است. پیش‌تر نظرسنجی مؤسسه پنلز ریسرچ نشان داده بود که حزب آبی‌وسفید به ریاست گانتس حتی نمی‌تواند یک کرسی هم در پارلمان به دست آورد و از کنست حذف می‌شود. مشارکت در کابینه چرخشی با نتانیاهو و نقش داشتن در شکل گیری شرایطی که زمینه را برای برگزاری انتخابات چهارم فراهم کرد، از دلایل افت محبوبیت حزب گانتس اعلام شده است.

چالش

با نزدیک شدن به دومین استیضاح ترامپ

اف‌بی‌آی تهدید علیه اعضای کنگره را بررسی می‌کند

در پی آشوب‌های ۶ ژانویه (۱۷ دی)، کنگره امریکا همچنان در حصار نیروهای گارد ملی و سیم خاردار قرار دارد. بنابر اعلام یک منبع آگاه، دو هفته مانده تا آغاز دادگاه استیضاح رئیس جمهور پیشین امریکا، برخی قانونگذاران کنگره نیز تهدید به مرگ شده‌اند.

به دنبال حمله به ساختمان کنگره، دادگاه استیضاح دونالد ترامپ در مجلس سنا، روز دوشنبه ۸ فوریه (۲۰ بهمن) آغاز خواهد شد. به این ترتیب او نخستین رئیس جمهور امریکا خواهد بود که دو بار استیضاح می‌شود. این در حالی است که سیم خاردارها و موانعی که به منظور برگزاری مراسم تحلیف جو بایدن، رئیس جمهور جدید این کشور، دور تا دور محوطه برگزاری تحلیف قرار داده شده بود، همچنان در این محل قرار دارد. خبرگزاری آسوشیتدپرس خبر داده که مقام‌های پلیس فدرال (اف‌بی‌آی) در حال بررسی برخی تهدیدات علیه قانونگذاران کنگره هستند. این تهدیدها گفت‌وگوهایی درباره به قتل رساندن یا حمله به این قانونگذاران در خارج از ساختمان کنگره را شامل می‌شود. این منبع آگاه روز یک‌شنبه نیز گفته بود که نگرانی‌ها از امکان حمله دوباره معترضان مسلح به کنگره، پلیس را وادار کرده تا هزاران نیروی گارد ملی را در واشنگتن نگه دارد.

■ ترامپ سرگرم تهیه فهرست مخالفان

روزنامه واشنگتن پست نیز به نقل از برخی منابع مطلع نوشت که ترامپ برای تحت فشار گذاشتن جمهوریخواهان مخالف خود و آنهایی که می‌خواهند علیه وی در سنا رأی بدهند، تشکیل حزب میهن‌پرستی را پیگیری می‌کند. از این رو، ترامپ در حال تهیه فهرستی از جمهوریخواهانی است که در دایره مخالفان وی قرار دارند. این فهرست نام جمهوریخواهانی از مجلس نمایندگان را نیز شامل می‌شود. لیز چنی از وایومینگ و تام رایس از کارولینای جنوبی که به استیضاح ترامپ در این مجلس رأی مثبت دادند، از جمله نام‌های این فهرست هستند. نام برایان کمپ فرماندار جورجیا هم در این فهرست دیده می‌شود. همچنین گفته می‌شود که از دیگر اهداف حزب میهن‌پرستی، سناتور لیزا مورکوفسکی از جمهوریخواهان آلاسکا باشد که احتمالاً قصد دارد علیه ترامپ رأی بدهد.

داعش بازی دولت دموکرات در عراق و سوریه

حملات بدون کشته و زخمی به امریکایی‌ها همزمان با حملات پرتلفات به حشدالشعبی و ارتش سوریه تشدید شد

گزارش یک

یک منبع نظامی سوری گفت، نظامیان تروریست امریکا از عناصر داعش در شرق سوریه حمایت می‌کنند تا بتوانند از آنها در برابر ارتش سوریه استفاده کنند. ویروس تروریسم تکفیری در عراق هم در حال رشد و تکثیر است و با وجود آماده‌باش نیروهای امنیتی در بیشتر مناطق عراق از جمله شهرهای جنوبی که پایداری امنیتی نسبی دارند، داعش پس از عملیات انتحاری پنج‌شنبه گذشته در بغداد که ۳۵ کشته و بیش از ۱۰۰ زخمی برجا گذاشت، همچنان به انجام عملیات ویژه جدید در مناطقی از شمال و غرب این کشور ادامه می‌دهد. دموکرات‌ها به عنوان بنیانگذار داعش حالا دوباره فرمان کاخ سفید را به دست گرفته‌اند و اوج‌گیری داعش نشان آماده شدن هر چه بیشتر واشگتن برای دور جدیدی از مداخلات گسترده است.

خبرگزاری سوری سانا به نقل از یک منبع نظامی سوریه گزارش داد که روز گذشته یک اتوبوس حامل سربازان در ساعت ۱۳:۴۰ در منطقه الملحه - الشولا، در جاده دیرالزور - تدمر هدف شلیک گلوله از سوی یک گروه تروریستی گرفت که از منطقه التنف یعنی منطقه تحت اشغال امریکایی‌ها می‌آمد، قرار گرفته است.

به گفته این منبع نظامی عاملان حمله افراد ناشناسی هستند که گمان می‌رود از داعش باشند. این آژانس خبری گزارش داد، این حمله در حالی صورت می‌گیرد که برخی رسانه‌ها گزارش داده‌اند نیروهای امریکایی صدها تروریست داعش را از عراق به منطقه التنف سوریه منتقل کرده‌اند.

روزنامه لبنانی الاخبار با اشاره به روند افزایشی عملیات نظامی گروه تروریستی داعش در سوریه نوشت، این حملات در صحراهای حمص و حماه و غرب و جنوب غرب استان دیرالزور، شرق استان رقه، صحرای السویداء و منطقه «التنف» صورت گرفته که نظامیان تروریست امریکایی آن را اشغال کرده‌اند. یک منبع میدانی وابسته به ارتش سوریه به این روزنامه گفت: «هسته‌های داعش اخیراً فعالیت خود را در دو محور اصلی از سر گرفته‌اند؛ نخست مثلث صحراهای حمص، دیرالزور و مرزهای عراق. دوم؛ صحرای بین حماه، رقه و دیرالزور.» این منبع تصریح کرد، ورود و خروج شماری از عناصر داعش تحت نظر بوده و مشخص شده است که شماری از حملات خود را از منطقه التنف و اطراف پایگاه امریکایی موجود در آن آغاز می‌کند.

یک منبع بلندپایه ارتش سوریه هم گفت که امریکا، حرکت عناصر وابسته به داعش را تسهیل و از آنان حمایت می‌کند تا بتواند بی‌ثباتی این منطقه از نظر امنیتی را تضمین کند و جنگ فرسایشی علیه ارتش سوریه در منطقه صحرای سوریه ادامه یابد. وی خاطرنشان کرد، هدف امریکا این است که هرگونه ارتباط بین شرق سوریه را با دمشق و حمص قطع کند. به همین دلیل، از زندانیان داعشی در زندان شبه‌نظامیان کرد وابسته خود، استفاده کرده و آنان را به صحرای سوریه و مرزهای عراق منتقل می‌کند. برخی از منابع محلی حاضر در منطقه شرق فرات هم گفتند که اخیراً در مناطق الشدادی و الحسکه، خودروهای نظامی امریکا رفت و آمد زیادی به زندان‌های عناصر داعش داشتند.

این منابع تأکید کردند، ائتلاف موسوم به ضد داعش به رهبری امریکا شماری از زندانیان داعش را به مرزهای عراق انتقال داده، ولی مقصد نهایی آنان مشخص نیست.

■ ادامه بی ثبات‌سازی عراق

همسو با سوریه گروه تروریستی داعش روز پنج‌شنبه پس از گذشت سه سال در دو عملیات انتحاری تقریبا همزمان در میدان «الطیران» بغداد دهها شهروند غیرنظامی را به خاک و خون کشید و شب یک‌شنبه نیز با کمین، به خودرو حامل نیروهای حشدالشعبی در جنوب تکریت در استان صلاح‌الدین حمله کردند که طی آن ۱۰ نفر کشته و ۱۱ نفر را زخمی شدند.

همچنان که در حمله‌ای در صحرای «الحضر» نینوا به نیروهای مشترک ارتش و حشدالشعبی، چند تن از این نیروها را زخمی کردند و در آخرین حملات نیز با انفجار بمبی که توسط آنها در غرب الانبار در نزدیکی شهر «الرطبه» کار گذاشته شده بود، یک سرباز ارتش کشته و شماری دیگر زخمی شدند. «کریم الشبکی»، مسئول محور شمال سازمان حشدالشعبی در گفت وگویی با العربی الجدید می گوید که موج جدید عملیات تروریستی از سوی تروریست‌هایی نبوده که به تازگی تصمیم به بازگشت برای عملیات و انفجار گرفته‌اند بلکه اکثر آنها از سوریه وارد عراق شده‌اند.

«انتصار الجبوری»، نماینده ائتلاف القوی العراقیه در پارلمان عراق نیز بیان کرد که فعالیت مجدد گروه تروریستی داعش تهدیدی واقعی برای امنیت و ثبات عراق و عراقی‌ها محسوب می‌شود و تأثیر بسزایی در روند انتخابات آتی این کشور و حتی موعد آن خواهد داشت.

کریم علیوی، عضو کمیسیون امنیت و دفاع پارلمان عراق هم گفت: امریکا حاضر است که برای باقی نگه داشتن نظامیان خود در عراق، این کشور را به آتش بکشد.

این در حالی است که حملات مشکوک بدون تلفات به کاروان‌های امریکایی ادامه دارد. کانال تلگرامی «صابرین نیوز»، روز دوشنبه از هدف قرار گرفتن یک کاروان لجستیک اشغالگران امریکایی در بزرگراه بصره- ناصریه خبر داد. طی ماه‌های اخیر بارها کاروان‌های حامل تجهیزات لجستیک برای نظامیان امریکایی مستقر در پایگاه‌های نظامیِ مختلف در عراق بارها به صورت هفتگی و احیاناً روزانه هدف انفجار بمب کنار جاده‌ای قرار گرفته‌اند. این کاروان‌ها عمدتاً از مرز سوریه در غرب یا مرز کویت در جنوب، وارد عراق می‌شوند. او افزود: «ما بار دیگر تأکید می کنیم که تصمیم قتل و کشتار جمعی، صهیونیستی-امریکایی-سعودی است و انتقام را باید به شکل پاسخ دادن به منبع و سرچشمه آتش و نه طرف‌های آن انجام داد.»

کارشناسان معتقدند همانطور که دونالد ترامپ با ادعای خروج و در عمل با بازی و جابه‌جا کردن نیروها بین سوریه و عراق ژست صلح‌طلبانه از خود به خورد هوادارانش می‌داد، دموکرات‌ها به زودی به بهانه لزوم جمع کردن مشکلاتی که ترامپ درست کرده است و شدت گرفتن اقدامات داعش در سوریه و عراق ماجرای افزایش نیرو در منطقه را کلید خواهند زد.

گزارش ۲

روز ششم سکوت برجامی تیم بایدن

دولت جدید امریکا فعلاً نمی‌خواهد شیشه شکننده دیپلماسی ترک بردارد

شش روز بعد از ورود جو بایدن به کاخ سفید، او و تیمش سکوت تأمل‌انگیزی درباره ایران در پیش گرفته‌اند. رئیس جمهور تازه کار، اعضای تیمش را تقریبا برجامی چیده؛ از ویلیام برنز رئیس سیا که یک دیپلمات اساساً برجامی است تا وندی شرمن مذاکره کننده ارشد توافق هسته‌ای. این اواخر هم رابرت مالی رئیس میز ایران در وزارت خارجه امریکا شد. هاآرتص از قول منابع اسرائیلی نوشته که اولین نشانه‌های دولت واشنگتن گواهی می‌دهد که دولت جدید وقت را از دست نخواهد داد و خواهان بازگشت به برجام است ولی واسیلی نبنزیا، نماینده دائمی روسیه در سازمان ملل گفته که دولت جدید واشنگتن و تهران تاکنون شرایط متقابل متفاوتی را برای بازگشت ایالات متحده به توافق هسته‌ای پیش‌بینی کرده‌اند.

به گزارش «جوان»، جو بایدن در همان روز اول ورود به کاخ سفید، چندین دستور ریاست جمهوری ترامپ را باطل کرد که در میان آنها برجام وجود نداشت. پیش‌بینی‌ها هم همین بود و تقریباً یک اتفاق نظر میان کارشناسان و ناظران مسائل ایران در پایتخت‌های اروپایی و امریکا وجود داشت که او به سادگی به توافق سال ۲۰۱۵ با ایران بازنخواهد گشت. در این بین، شش روز سکوت رئیس‌جمهور تازه کار و تیمش در مورد ایران، نمی‌تواند تصادفی باشد. در تهران، یک مسیر صاف و ساده برای بازگشت امریکا به برجام به تصویر کشیده می‌شود. محمد جواد ظریف، وزیر خارجه دیروز گفت: «برای اجرای تعهدات امریکا مذاکره‌ای صورت نخواهد گرفت. بعد از اینکه امریکا تعهدات خود را انجام داد، می‌آید و در داخل ۱+۵ برجام می‌نشینند، آن وقت می‌شود عضوی از کمیسیون مشترک برجام.» در تل‌آویو هم، تحت تأثیر بدبینی‌هایی که به توافق با ایران شکل گرفته، تصور بر این است که دولت جدید امریکا خیلی زود به برجام برخواهد گشت. هاآرتص دیروز نوشت: «اولین نشانه‌های دولت واشنگتن گواهی می‌دهد که دولت جدید، وقت را از دست نخواهد داد و خواهان بازگشت به برجام است.» حتی سخنان ژنرال فرانک مکنزی، رئیس ستاد فرماندهی مرکزی امریکا که گفته انتخاب بایدن فرصت جدیدی برای رابطه با ایران است، می‌تواند مؤید همین خوش‌بینی‌ها باشد.

■ قرائن چه می‌گویند؟

شواهد و قرائن اما، این حجم از خوش‌بینی‌ها را تأیید نمی‌کند. کاخ سفید دیروز در بیانیه‌ای خبر داد که «جو بایدن» با «امانوئل ماکرون» رئیس‌جمهور فرانسه تلفنی گفت‌وگو کرده است. کاخ سفید در بیانیه خود لیستی از موارد گفت‌وگو بین دو رئیس‌جمهور ارائه کرده که هماهنگی بر سر مسائل سیاست خارجی و همچنین مبارزه با ویروس کرونا، بحران تغییرات اقلیمی و همچنین احیای اقتصاد جهانی در میان آنهاست و صحبتی از ایران یا برجام وجود ندارد ولی در بیانیه ریاست جمهوری فرانسه گفته می‌شود که رؤسای جمهور، درباره برنامه هسته‌ای ایران نیز رایزنی کرده‌اند. تقریباً ساعاتی بعد از این گفت‌وگوها بود که یک دیپلمات اروپایی که خواست نامش فاش نشود به رویترز گفت که وزرای خارجه اتحادیه اروپا دیروز درباره پرونده هسته‌ای ایران رایزنی و گفت‌وگو کرده‌اند. این دیپلمات اروپایی هرچند گفته که توافق هسته‌ای ایران، تنها چارچوب مذاکره برای توافق طرفین است و کشورهای اتحادیه امیدوارند که امریکا و دولت جدید آن به برجام بازگردند، لحن تکراری هفته‌های اخیر اروپاییان در مورد ایران را تکرار کرده و از ایران خواست تا بدون قید و شرط به توافق هسته‌ای ایران برگردد، لحنی که در فحوا، مؤید این است که اروپاییان از همین اول کار قصد دارند در سمت غیر برجامی دیپلماسی، یعنی امریکا قرار بگیرند.

■ ۷ شرط ایران؟!

اروپاییان را که کنار بگذاریم، تا امروز مشخص نیست که دولت امریکا وارد مذاکره با چین و روسیه شده یا نه، ولی می‌توان از حرف‌های دیروز نماینده روسیه در سازمان ملل حدس‌هایی زد و گمان‌هایی به ذهن آورد. به گزارش اسپوتنیک، واسیلی نبنزیا دیروز گفت که در حال حاضر ایالات متحده خواسته‌هایی مغایر با ایران را برای بازگشت به توافق هسته‌ای را مطرح می‌کند. او در همین باره به سخنان بلینکن نامزد پست وزارت خارجه امریکا در جلسات کنگره اشاره می‌کند که گفته دولت جدید امریکا آماده است بازگشت به برنامه جامع اقدام مشترک (برجام) در مورد برنامه هسته‌ای ایران را بررسی کند.» نماینده دائمی روسیه در سازمان ملل افزود: سؤال اینجاست که چه زمانی و با چه شرایطی خواهد بود. نبنزیا گفت: ایرانی‌ها می‌گویند وقتی ایالات متحده به طور کامل به انجام تعهدات خود بازگردد، آنها آماده‌اند که این مسئله را بررسی کنند و ایالات متحده دقیقاً برعکس این موضوع را مطرح می‌کند.

همزمان، روزنامه کویتی الجریده گزارشی منتشر کرده که از فعال بودن دیپلماسی پشت پرده حکایت دارد. این منبع آگاه گفته که مجید تخت روانچی نماینده ایران در سازمان ملل که در مذاکرات محرمانه ۲۰۱۵ از کانال عمان، ارتباطاتی با اعضا تیم بایدن داشته، یک ماه پیش برای از سرگیری مذاکرات رسمی به تهران رفته، اما در حال حاضر و پس از برگزاری مراسم تحلیف بایدن به نیویورک بازگشته تا مذاکرات رسمی را آغاز کند. این منبع گفته که تخت‌روانچی در بازگشت به نیویورک فهرستی از شروط را منتقل کرده که از نظر تهران پیش زمینه مذاکرات محسوب می‌شود و شامل ۷ «نَه» است. نخستین شرط این که ایران توافق هسته‌ای را توافقی یکپارچه می‌داند که نباید تغییری در آن ایجاد شود و اگر امریکا بخواهد به آن بازگردد باید تمامی تعهدات خود از جمله رفع تمامی تحریم‌ها را اجرا کند. شرط دوم اینکه ایران می‌خواهد در کمیسیون برجام تضمین‌هایی دریافت کند برای عدم تکرار خروج یکی از اعضای توافق همانند آنچه واشنگتن انجام داد. سوم، مذاکرات بایستی صرفاً حول برنامه هسته‌ای ایران باشد و چهارمین شرط هم مخالفت ایران با ورود اعضای جدید به برجام، به ویژه کشورهایی است که پیش‌تر موانعی را در مسیر این توافق ایجاد کرده بودند پنجم اینکه اختلاف میان ایران و کشورهای منطقه نباید به توافق پیوست خورده شود. ششمین شرط ایران این است که برنامه موشکی ایران خط قرمز است و در نهایت، تهران هرگونه راه‌حل تشکیل دو کشور را در مسئله فلسطین رد می‌کند؛ موضوعی که یکی از شروط مطرح شده از سوی تیم بایدن در جریان تماس‌های برقرار شده با تهران بوده است.

تحت چنین شرایطی، فعلاً سکوت شش روزه بایدن و تیم او، می‌تواند نشان‌دهنده این باشد که واشنگتن نمی‌خواهد شیشه دیپلماسی به سادگی ترک بردارد.

نگاه

هادی محمدی

منحنی بایدنی تنش با روسیه و چین

مقوله سیاست خارجی در دوره بایدن یکی از چالش‌های جدی وی در چهار سال آینده است ولی از ابزارهای فشار و چانه‌زنی که ترامپ در تعامل با محیط‌های ژئوپلتیک یا قدرت‌های جهانی تولید کرده نیز صرف‌نظر نخواهد کرد. اینکه با همان آهنگ دوره ترامپ سیاست‌های گذشته ادامه یابد یا مسیرهای جدیدی که متناسب با شاکله رفتاری حزب دموکرات امریکاست، ترکیبی جدید ساخته و پرداخته و به اجرا درآید، در تجربه عملی حکومت‌های هر دو حزب نسبت به یکدیگر را در گذشته شاهد بوده‌ایم. بایدن به‌خوبی می‌داند نمی‌تواند در جنگ اقتصادی و گمرکی با چین ادامه مسیر دهد ولی تلاش خواهد کرد قطب‌های اقتصادی در جهان را در تعامل با چین کند کرده یا در اولویت قرار دهد. این تدبیر در قبال چین برای بایدن کافی نیست و نمی‌تواند در «مفهوم مهار» این تهدید رشد یابنده، به روش‌های مستقیم گذشته اکتفا نماید. لذا دو مقوله حقوق بشری و فرسایش نیابتی در محیط پیرامونی چین یا در مسیرهای هدف‌گذاری شده چینی‌ها، اولویت تکمیلی در سیاست بایدن خواهد بود. یعنی باید یک دوره تنش‌سازی‌های غیرمستقیم و نیابتی در محیط پیرامونی را شاهد باشیم تا پتانسیل‌های ملی این قدرت غیرقابل کنترل، به‌نحوی فرسایش یابند تا برای امریکا فرصت‌های احتمالی در بازسازی قدرت اقتصادی و حفظ هژمونی را میسر نماید. در ابزارهای اقتصادی، فرصت‌های محدودی برای بایدن وجود دارد و حتی اروپایی‌ها در هفته‌های گذشته بزرگ‌ترین قراردادهای خود را با چینی‌ها ثبت کردند و منتظر بایدن نماندند. لذا بایدن باید در مسیر شبکه‌سازی جهانی چینی‌ها و جاده ابریشم آنها به قاره‌های گوناگون، در مسیرهای آبراهی یا خشکی، امکان مدیریت را برای خود فراهم کند. چینی‌ها بر خلاف سال‌های گذشته در قبال شانتاژهای ناوگان امریکایی یا شاید در قبال تحریکات تنش‌ساز، با انگیزه و دستورکار روشن‌تری، فرمان‌های نظامی را صادر کرده‌اند که آسیب‌پذیری برای امریکا را افزایش خواهد داد.

بایدن در قبال روسیه نیز از ظرفیت‌های انرژی، جغرافیای وسیع و تسلیحات و توانمندی‌های غیرکلاسیک نگران است و بر آنها متمرکز شده تا امکان مهار تهدیدات روسیه را در دست داشته باشند. امریکایی‌ها موتور محرک بخش‌های تسلیحاتی یا حفظ انسجام ملی و سرزمینی را در درآمدهای اقتصاد انرژی ارزیابی می‌کنند و لذا با تمامی توان برای حذف روابط انرژی روسیه با اروپا حرکت خواهند کرد و اروپا را با وعده هاب انرژی شرق مدیترانه و نقش رژیم صهیونیستی تشویق می‌کنند که معلوم نیست توفیق کامل و فوری در این تلاش داشته باشند. امریکایی‌ها برای مؤلفه‌های تسلیحاتی و غیرکلاسیک نیز با سرعت به تمدید پیمان سالت روی آورده‌اند تا در اسفندماه آن را به امضا برسانند. نکته مهم دیگر این است که ظرفیت‌های جغرافیایی روسیه از نگاه مقامات فعلی و حتی استراتژیست‌هایی مثل برژینسکی و کیسینجر، تنها از طریق کوچک‌سازی و تجزیه قابل مهار کردن است که بخشی از این راهبرد توسط رویکرد ناتو به شرق در مرزهای روسیه دنبال می‌شود و مهم‌تر از آن، باید در محیط‌های امنیت پیرامونی یا خارج نزدیک در مرزهای غربی روسیه، شاهد تحریکات و تنش‌سازی‌های فعال‌تر از دوره ترامپ باشیم که مرزهای اوکراین و حوزه بالتیک از فوری‌ترین اولویت‌های بایدن خواهند بود. تصویر کلی این است که سختی تعامل بایدن با روسیه و چین، مسیر کاهش یا ثابت ماندن تنش را طی نخواهد کرد و مؤلفه‌های امنیتی، اقتصادی، انرژی و همکاری‌های ژئوپلتیکی و بین‌المللی، عناوین اصلی برای ایران در دوره بایدن است که برای روسیه و چین نیز در تعامل با ایران، جذابیت خواهد داشت.

اخبار کوتاه

■ نخست‌وزیر سابق انگلیس: اصلاحات اساسی نکنیم، بریتانیا ورشکسته می‌شود

گوردون براون، نخست‌وزیر پیشین انگلیس هشدار داد، در صورتی که اصلاحات اساسی در این کشور صورت نگیرد، «پادشاهی متحد بریتانیای کبیر و ایرلند شمالی» به دولت ورشکسته تبدیل می‌شود. گوردون براون به «بوریس جانسون» نخست‌وزیر انگلیس درباره استقلال اسکاتلند و تبدیل بریتانیا به دولت ورشکسته هشدار داد. براون در روزنامه «تلگراف» با انتشار یک یادداشت به جانسون تأکید کرد، بدون انجام اصلاحات سراسری در این کشور احتمال دارد که انگلیس به یک «دولت ورشکسته» تبدیل شود. نخست‌وزیر اسبق انگلیس هشدار داد، بزرگ‌ترین موضوعی که نخست‌وزیر این کشور در سال جاری با آن مواجه است، مسئله فروپاشی اتحاد بین لندن و اسکاتلند و تلاش مقام‌های اسکاتلندی برای استقلال است. او هشدار داد، با توجه به انتخابات ششم ماه می ۲۰۲۱ پارلمان اسکاتلند و احتمال افزایش کرسی‌های «حزب ملی اسکاتلند»، احتمال دارد که پارلمان اسکاتلند به سمت تدارک برگزاری دومین همه‌پرسی استقلال اسکاتلند از انگلیس برود.

■ پکن: حضور نظامیان امریکا فایده‌ای برای ثبات دریای چین ندارد

وزارت خارجه چین با انتقاد از «قدرت‌نمایی» نظامی امریکا در دریای جنوبی این کشور، گفت اینگونه اقدامات فایده‌ای برای صلح و ثبات منطقه شرق آسیا ندارد. به گزارش خبرگزاری رویترز، ژائو لی‌جیان، سخنگوی وزارت خارجه چین روز دوشنبه در واکنش به حرکت یک فروند ناو هواپیمابر ارتش امریکا در آب‌های مورد مناقشه، گفت قدرت‌نمایی نظامی واشنگتن هیچ فایده‌ای برای صلح و ثبات در منطقه شرق آسیا ندارد. ژائو در نشست خبری روزانه در این باره گفت: «ایالات متحده معمولاً جنگنده‌ها و شناورهای خود را به دریای جنوبی چین اعزام می‌کند تا قدرت‌نمایی نظامی داشته باشد». وی با انتقاد از اینگونه اقدامات امریکا تأکید کرد: «این، فایده‌ای برای صلح و ثبات در منطقه [شرق آسیا] ندارد». ارتش امریکا روز یک‌شنبه اعلام کرد که ناوگروه دریایی «تئودور روزولت» و سه کشتی جنگی روز شنبه با هدف ادعایی «ترویج آزادی دریاها»، وارد آب‌راه تنگه تایوان و دریای جنوبی چین شده است.

■ سناتور روس: کشورهای خارجی پشت تجمعات غیرمجاز قرار دارند

آندره کلیموف، رئیس «کمیسیون موقت شورای محافظت از حاکمیت کشور و جلوگیری از مداخله خارجی در امور داخلی فدراسیون روسیه» اعلام کرد، کشورهای خارجی در سازماندهی تجمعات غیرمجاز در روسیه دست دارند. به گزارش خبرگزاری تاس، این سناتور روس گفت: کمیسیون [شورای فدراسیون] استدلال‌هایی بر این باور دارد که اقدامات کشورهای خارجی به وضوح در پشت همه این اتفاقات قرار دارد و همه اینها با کمک متخصصان خارجی در حال رخ دادن است. کلیموف افزود: برای جذب روس‌ها به شرکت در رویدادهای غیرمجاز روی پلتفرم‌های دیجیتال خارجی و پیام‌رسان‌ها تمرکز شده است. به علاوه، برخی از افراد زیر سن قانونی تشویق به حضور در این تجمعات شدند. این خود اقدامی غیرقانونی است. پیش‌تر «واسیلی پیسکارف» رئیس کمیسیون مداخله خارجی در امور داخلی روسیه در دوما گفت این کمیسیون تلاشی را برای شناسایی کسانی که پشت فراخوان‌ها در شبکه‌های اجتماعی به منظور تشویق به شرکت در تجمعات غیرمجاز در روز ۲۳ ژانویه قرار دارند، آغاز کرده است.